

Valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankinnalle annetun valtioneuvoston voimassaoloajan pidentämisestä 13.11.2018

Valtiovarainministeri Petteri Orpo

Arvoisa puhemies! Arvoiset edustajat! Esittelen valtioneuvoston tiedonannon eduskunnalle Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankinnalle annetun valtioneuvoston voimassaoloajan pidentämisestä.

Kreikan talouden kolmannen sopeutusohjelman viimeinen väliarvio valmistui kesäkuussa. Sen yhteydessä euroryhmä sopi Kreikan ERVV:ltä saamien lainojen laina-ajan pidentämisestä 10 vuodella ja koron maksun sekä lainojen lyhentämisen aloituksen lykkäämisestä 10 vuodella. Euroryhmä sopi myös, että jos ERVV:n varainhankintaohjelman enimmäismäärä uhkaa ylittyä, kesäkuussa sovitut ERVV-lainaehtojen muutokset perutaan.

Suomi hyväksyi nämä ratkaisut eduskunnan antamalla normaalilla EU-asioiden mukaisella suostumuksella. Suuri valiokunta hyväksyi valtioneuvoston toimintalinjan. Suuren valiokunnan lisäksi myös valtiovarainvaliokunta ja talousvaliokunta käsittelivät toimintalinjan.

Laina-aikojen pidennys edellyttää ERVV:lle annettujen valtiotakauksien voimassaoloajan pidentämistä. Tästä seuraa lain mukainen velvoite antaa asiasta valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle. Kyseessä ei ole uuden tuen antaminen vaan eduskunnan myötävaikutuksella jo hyväksytyyn päätöksen tekninen täytäntöönpano.

Laina-aikojen pidennykset koskevat noin 96 miljardin euron osaa Kreikan ERVV-lainoista, joita on yhteensä noin 131 miljardia euroa. Jäljelle jäävän osan takaisinmaksut alkavat alkuperäisen aikataulun mukaisesti vuonna 2023. Nykyinen Suomen antama valtioneuvoston takaus on voimassa vuoden 2070 loppuun. Takauksiin sovelletaan ERVV-puitesopimuksen mukaan Englannin lakia.

ERVV:n nykyinen varainhankintaohjelma, jota Suomen takaus koskee, on pääomaltaan enintään 241 miljardia euroa. Varainhankintaohjelmasta oli syyskuun 2018 lopussa käytössä noin 198 miljardia euroa Kreikan, Portugalin ja Irlannin sopeutusohjelmien rahoitusta varten. Suomen laskennallinen takausosuus käytössä olevasta määrästä oli toteutuneen koron ja käytössä olevan ylitakausosuuden mukaan noin 6,9 miljardia euroa.

Varainhankintaohjelman kokonaismäärän kehittymisen kannalta keskeiset kysymykset ovat varainhankinnan korkotason kehittyminen sekä ERVV-lainojen lyhennyksien alkaminen vuonna 2023. ERVV:n varainhankinnan nykyinen keskikorko on noin 1,4 prosenttia ja sen ennustetaan nousevan 3,1 prosenttiin vuonna 2030. Nykyinen korkotaso on poikkeuksellisen alhainen. Onkin todennäköistä, että korkotaso nousee tulevaisuudessa, mutta nykyisten ennusteiden mukaan varainhankinnan enimmäismäärä ei ole ylittymässä.

Varainhankintaohjelman herkkyys korkotason nousulle on muutenkin merkittävästi vähentynyt ERVV:n liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen pidennettyjen laina-aikojen ansiosta. Myös ERVV:n joukkovelkakirjojen sisällyttäminen Euroopan keskuspankin julkisen sektorin arvopapereiden osto-ohjelmaan on pitänyt varainhankinnan korkoja alhaisina ja osaltaan vähentänyt todennäköisyyttä varainhankintaohjelman enimmäismäärän ylittymiselle. Kuten aiemmin kuitenkin totesin, jos varainhankinnan enimmäismäärä uhkaa ylittyä, kesäkuussa sovitut Kreikan lainaehtojen helpotukset perutaan.

Päätös on hallitusohjelman mukainen. Velkahuojennusten tarkoitus on edesauttaa Kreikan paluuta markkinaehtoiden rahoituksen piiriin, mikä on hyväksi koko euroalueen vakaudelle, jota Suomi on sitoutunut edistämään. Tämä päätös ei lisää Suomen takausvastuuta aikaisemmasta. Päätöksellä ei myöskään ole välittömiä vaikutuksia Suomen ja kreikkalaisten pankkien sopimaan vakuussopimukseen, koska velan nimellisarvon leikkaukset on poissuljettu.

Kreikan talous kasvoi viime vuonna 1,4 %. Kyseessä oli kriisin alkamisen jälkeen ensimmäinen vuosi, jolloin talous kasvoi joka neljänneksellä. Komissio ennustaa tämän ja ensi vuoden talouskasvuksi 2,0 %. Kokonaistuotannon kasvua vauhdittavat eritoten vienti (mukaan lukien turismi) ja kotimainen kysyntä. Lähes kaikki indikaattorit viittaavat kasvun laaja-alaistumiseen. Kreikan taloudella menee paremmin kuin pitkään aikaan. Jatko on kreikkalaisista itsestään kiinni.

Mitä tulee Suomen muihin tavoitteisiin euroalueen vakauden suhteen, Suomi on ollut muodostamassa pohjoisten EU-jäsenmaiden koalitiota, joka vaikuttaa meille tärkeiden tavoitteiden pohjalta. Viimeksi reilu viikko sitten niin kutsuttu Hansaryhmä vaati Euroopan vakausmekanismille vahvempaa roolia kriisinhoidossa. Ryhmä pyrkii palauttamaan no bail out -säännön uskottavuuden ja sijoittajan vastuun

toteutumista ajamalla velkajärjestelykehikon vahvistamista Euroopan vakausmekanismin kehittämisen yhteydessä.

Ryhmä on yhtä mieltä siitä, että jokaisella jäsenvaltiolla on ensisijainen vastuu omasta talouspolitiikastaan ja veloistaan. Pyrimme kaikin keinoin välttämään tilanteen, jossa euroalueen jäsenten pitäisi maksaa lisää kriisin sattuessa. Olen osallistunut Suomen edustajana aloitteellisesti ryhmän toimintaan. Keskusteltuani viime viikolla useiden EU:n jäsenmaiden päämiesten ja instituutioiden puheenjohtajien kanssa, olen entistä vakuuttuneempi siitä, että Suomen vaikuttamistyö on huomattu ja sillä on ollut merkitystä. Suomi tulee jatkossakin toimimaan aloitteellisesti sen puolesta, että euroalueen kriisinhallintakehikko kehittyy meidän tavoitteidemme pohjalta.